

Notat til Hofossdagen 29.juni 2013

Tema: Fra min barndom på Hofoss

Jeg har fått i oppdrag og komme med et historisk tilbakeblikk fra 50 tallet på Hofoss. Dette er både spennende og utfordrende. Sikkert mange her i dag som også har minner fra den tida.

Jeg er født i 1946 rett etter krigen og mine inntrykk blir fra en gutt mellom 5-15 år. En del av observasjonene /inntrykkene må bli hva jeg husker fra mitt ståsted som sønn til "kremern" i "Hofossbutikken".

Jeg bodde mine første år på Norderhaug. Far Thorbjørn tok over butikken etter sin onkel, Axel Larsen(1872-1950) 1. august 1950. Året etter flyttet vi opp i Nordstun, og der har jeg holdt til siden. Far overtok slektsgården i 1960, etter sin søsken. Kan huske min far inviterte meg som 13 åring inn på kontoret, og la fram sine planer om å overta i Nordstun. Fra den dagen, ble mye av mitt livsløp og framtidig utdanning lagt.

Butikker

Det vi vet i dag er at det har vært minst 2 butikker her på Hofoss.

Kolbjørn Olsen(1846-1894) drev en av butikkene fram til 1894. Han kom fra Grue og var ikke i min slekt. Denne butikken brente ned på slutten av 1950tallet og ble da brukt som forpakterbolig av Oliver Noer(1883-1972). Etter hans død drev Axel Larsen denne landhandelen og hans bror Ole Larsen(1879-1949) var handelsbetjent. Axel Larsen drev denne butikken videre i 16 år, før han tok over etter sine onkler, Gustav og Olaf Olsen i 1910, det vi i dag husker som Hofossbutikken. Axel drev denne butikken i 40 år.

Vår familie har lange tradisjoner som handelsmenn. Min tippoldefar Ole født i 1804, gift med Gunne Digernes hadde 10 barn, og 4 av guttene her ble kjøpmenn. Gustav, Thorvald, Olaf og Ole.

Hofossbutikken, tok min far Thorbjørn over i 1950 etter sin onkel Axel, og han drev denne sammenhengende i 34 år fram til 31. august 1984. Hans bror Asbjørn var kremer på Hokåsen i 33 år. Hans far og bestefar var kjøpmenn på Hofoss og Lunderseter. Hans onkler, Bernt, Lars og Ole var også kjøpmenn/ betjenter.

Thorvald Olsen har jeg nevnt tidligere. Han var den første kjøpmann i Glommengata i Kongsvinger, den første forretning på stasjonssiden. Han startet sin forretning ved Bruhjørnet i 1875, 26 år gammel, og forretningen ble drevet videre av samme familie i over 100 år.

Min generasjon, bror Rolf og jeg ble ikke kremere. Handle har jeg gjort. Men da med tømmer for skogeierne i distriktet innen skogeiersamvirket, i over 30 år.

Som nevnt drev far butikken i 34 år her på Hofoss , og jeg har mange timer ”bak disken,” som løpegutt, og mine betraktninger er hva jeg husker i dag fra den tida. Det var fristende å ”snoke” til seg en sukkerbit eller kandissukker fra skuffene under disken, men dette likte ikke far. Vi fikk litt godt hver lørdag, men noen sukkerbiter ble nok rippet likevel.

Tida på begynnelsen av 1950 tallet var en kort tid etter at krigen var slutt og det som kjennetegnet denne tida var:

Lite penger

Få materielle ressurser

Stor vilje og innstats og arbeidskraft til å bygge opp landet igjen.

Butikken et knutepunkt.

Som vi vet av historien var Hofoss et viktig knutepunkt i bygda, noe som trolig skyldes MØLLAS betydning. Hit kom folk for male kornet sitt, og følgen av det var at det vokste fram en ”liten landsby” med forskjellige service funksjoner. Mølla, butikker, bakeri, kafé, smie, børsmaker, fotograf.

Kanskje virksomheten i tilknytning til Hofoss Skanse også har gitt impulser og virksomhet til Hofoss gjennom 16-1700 tallet??

Jeg opplevde butikken som et knutepunkt. Det var her folk møttes, når posten og dagens handel skulle gjøres. Det var krakker inne og på flere stede utenfor butikken. Og mang en samtale og diskusjon ble overhørt. Selv om ikke alt ble registret av en liten gutt som meg. Temaene kunne være mange men fotball(engelske kamper på tippekupongen), politikk og religion var en del av temaene. Noe vi også diskuterer i dag også, om kanskje ikke i butikkene. Og diskusjonene kunne bli både lenge og høyrøstet. Harald Hofoss husker jeg godt når han skulle ned i butikken for diskutere neste ukes tippekupong. Snekkerne Erling Pettersen og Gunnar Noer(Skippern) husker jeg også godt. Karer med ordet i sin makt og det var aldri stille i butikken da. Møller Victor Høgberg husker jeg også. En kar med mange gode replikker og slagferdig i sin måte å kommentere hendelser på. Han ble skrøpelig på slutten . Brukte 2 krykker og tida fra der han bodde til butikken tok nesten 1 time. Når han kom fram til butikken var kommentaren, Ja, ”jag blir bedre og bedre for varje dag”. Han gav ikke opp.

Det var kort veg å gå til butikken for mange. Framkomstmiddelet var sykkel, moped, hest eller buss. Husker hesterampa foran butikken, der oppslagstavla til kulturstien står i dag. Mange dro med hest og doning for å kjøre tømmer på skogen. Da måtte man innom butikken for å handle mat for ei uke. Jeg har opplevd også at kuene fra Aaflostranda kom beitende langs riksvegen. De ble jaget østover igjen.

Det var få biler på denne tida. Fram til 1961 måtte en søke myndigheten om å få kjøpe bil i Norge Hvem hadde bil på Hofoss? Oliver Noer, min far på butikken. Hofoss IS, Mjølnerud, Strand og Tor Aafloen, han var en av de yngre som skaffet seg bil tidlig.

Far hadde en Opel Blitz lastebil, som han brukte i butikken. Det ble bygget et hus med dør og vinduer på plana til denne bilen, for å kunne ta med seg passasjerer. Her var det seter, og mange Hofossinger

fikk være med på helge-og fisketurer, både i Sverige og Norge. Utenkelig og ulovlig i dag, men ikke på 50 tallet.

Fritidssysler på Hofoss

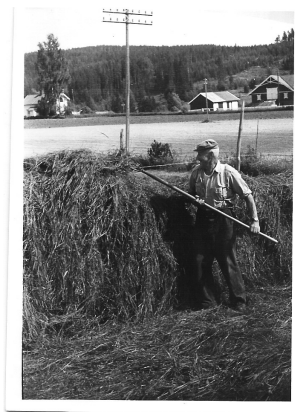
Hva gjorde vi smågutta/jentene på den tida? Totalt var vi rundt 20 unger i litt forskjellig alder. (mellom 10-15 i dag også). Vi gikk på skolen annenhver dag, så de dagene vi var hjemme gikk med til lek og moro.

På vintertid var skigåing , skøyter og rattkjelke viktige aktiviteter. Vi måtte lage hoppbakker og løyper selv. Skøytebane ble måket på Aafloen. Hoppbakker laget vi flere steder. Nylenna(jorde på Nordby), Ruslebakken og Svenskebøl. Når hoppbakken ved Tollerud (Tæssenhælet) ble bygget, prøvde flere av oss å hoppe der. De som ikke hoppet, kjørt ned unnarennet. Husker vi hadde ikke råd til lengdeløpskøyter med sko. Bare skøyter med remmer. Det løste vi med å skru fast gamle beksømstøvler på disse skøytene og vi dro på Gjemselund på skøyteløp. Her ble vi mobba av byguttene, men mobbinga tok slutt, når vi prestert bedre tider enn de på Kongsvinger med bedre utstyr enn oss.

Som rattkjelkekjører i kulda var vi mange ganger inne i mølla til Viktor Høgberg og varmet oss på fingra i kornet som ble tørket.

Vi hadde også skirenn. Hofossrennet. Det ble gjennomført fra jordet ved Skytterhaugen og på Svenskebøl. Vandrepokalen var viktig, og det var viktig å få denne med seg hjem et år. Etterpå var det fest og premieutdeling i storstua på Hofossgarden hos Westends. Stor stas og viktig for samholdet i grenda.

For det meste var leken det viktigste i hverdagen. Men i onnene måtte vi som unger ofte delta. Slåttonna opplevde jeg som en trivelig tid. God lukt og mye folk i sving og stor aktivitet på jordene. Svein og Reidar Skaare på Mjølnerud drev med mjølkproduksjon og forpaktet jorda i Nordstun gjennom hele 1950tallet, og jeg hadde ofte jobb her med å gå ut med hesjestaur og ståltråd. Skolefri om høsten, "potisferie" kalte vi det, hørte også med. Det var ingen store maskiner som kunne høste potetene da. De måtte høstes for hånd, og barn og hjemmeværende husmødre var viktige hjelpere for å få potetene opp av jorda. Lommepenger ble det også.

Min onkel, Gudbrand Olsen, var alltid med i slåttonna på Hofoss.

På "Kompanigarden" fikk Per og Ragnhild Westend krokertspill. Det var noe nytt og ble populært for oss på Hofoss.

Ungene på 50 tallet var nok mer i aktivitet ute enn barn i dag vil jeg tro. Dette førte nok til at noen av oss som vokste opp da, ble aktive innenn friidrett og fotball. Per Westend, min bror Rolf og jeg deltok aktivt i Hokåsen idrettslag i friidrett, og spesielt i løp. Vi deltok i mange stafetter for Hokåsen på 60 tallet. Per og Rolf fortsatte og drev det lenger enn meg, og Rolf representerte Norge i mange landskamper i 1500 baneløp.

Våren var en spennende tid. Da begynte stikk-kastinga. Brune og svarte 5 øringer ble brukt. Det var litt forskjellige spillevarianter, og arenaen var stort sett foran butikken, helst mellom trappa og kjellernedgangen. Best var det dersom bakken/grunnen var litt fuktig. Da la pengene seg ned der de ble kastet. Det var forskjellige regler:

1. Førsten tar alt, med stikka eller en kniv i bakken.
2. Vi kastet også mot murveggen på butikken.
3. Eller på strek.
4. Noen ganger var det lov å "bøte". Da kunne vi bruke flere penger å kaste til vi eventuelt ble liggende nærmest målet. Dersom spillet ikke var "førsten tar alt", ble det ristet i den rekkefølge pengene lå i forhold til målet, når spillet var over eller Ingen ville bøte mer. Før man ristet måtte man bestemme seg om det skulle være krone eller mynt. Når det var mye å riste i potten var det spennende. Det ble ristet i den rekkefølge hver enkelt hadde mot målet.

Det var ikke uvanlig at de voksne også var med. Og det hendte at kremern også var ut og kastet. Men kom det kunder måtte han inn å handle og spillet vente til han kom ut igjen.

Trond Nordby var en god til å kaste på stikka

Sommeren var også en tid for fotball og Smestad (teppa til Noer) og Nordstun (gårdsplassen) var arenaene. Olaf Andersen og Trond Nordby var gode keepere, husker jeg.

Bading forgikk stort sett i Kverndammen, jeg lærte å svømme der. Aafloen var også bade plass, ved Lusholmen og velta ved Kroka/Krokasletta.

På sommeren var det ofte feriebesøkende fra Oslo. Til Nordstun, Smestad og Kompanigarden kom det ferie barn (8-10 stykker). Familiene Sørensen, Løken og Balangerud gav 50 % økning av barneantallet på Hofoss og dette merket jeg best om høsten når de hadde dratt. Da ble det stille.

Mye av leken gikk også som cowboy og indianere. Vi malte oss med blåbær og laget pil og bue og hadde hver våre barhytter, alt etter hvilken "stamme" en tilhørte.

Yrker

Hva drev folk med på Hofoss?

Jord og Skogbruk viktig arbeidsplasser. Hofoss IS som det hette den gang hadde mange ansatte både sommer som vinter. Fløtinga var også en viktig arbeidsplass og gav en viktig ekstra inntektskilde for mange.

Ellers kan vi nevne snekkere, smed, yrkessjåfører, buss, tømmerblinkere, handelsfolk, møller, fotograf av andre yrker som var rep. på Hofoss.

Stort sett praktiske yrker. Mest vanlig på denne tida. Lite akademiker og folk med høyere utdanning.

Min skolegang var 7 år på folkeskolen, 3 års realskole, 1 års handelsskole og 3 års skogbruksutdanning.

Videregående etter realskole var ikke så vanlig. Ragnhild Westend og Trond Nordby var de første fra Hofoss som begynte på det vi da kalte gymnaset.

Det har jo gitt resultater. Trond er blitt en kjent historie professor. Det er en professor til fra Hofoss også, nemlig min bror Rolf.

I dag er det ikke mange sysselsatt i jord og skogbruk (60 år etter) Yrkene i dag er av en annen kategori: Lege, syk-vernepleier, lærer, førskolelærer, ingeniør, transportør, servicenæring innen handel-kontor, diakon, skogbrukssjef, bank for å nevne noen.

Livet i butikken

Far åpnet butikken 1. august 1950. Den første handelsbetjenten i butikken er her i dag, Terje Hagen . Han var 14 år og lønna var 90 kr måneden, kan han fortelle. Han forteller at den første kunden han betjente var Margit Høgberg, svigerdattera til Mølleren. Etter Terje Hagen var Ella Snipen ekspeditrise en tid. Lengst som handelsbetjen var Ingvar Engdal. Han begynte i 1957 og var fast bak disken i over 20 år. Min mor Tora var også med i butikken i mange år, helt frem til butikken ble nedlagt 31. august 1984.

Her er mor og far på butikktrappa

Vareutalget var begrenset, og mye av varene kom i store kolli (sekker, spann, tønner og kasser). Innholdet ble tømt over i skuffer under disken og måtte senere veges opp ved utsalg til kundene. Det kunne være mel, gryn, farin, kokesukker, sirup, raffinade m.m. Husker også melka kom i store melkekjeler med egen bil fra meieriet og ble øst opp i små melkespann som kunden hadde med seg. Målet var en "skaupe" som tok 1 liter.

I liter melk kostet 48 øre i 1954. Timelønna da var kr. 4.45. En måtte Jobbe 7 min for en liter melk.

I dag koster en liter melk kr. 15.50. Setter vi timelønn a til kr. 200, må vi jobbe ca 4 min for en liter melk i dag, måtte jobbe dobbelt så lenge for 1 liter melk da.

Kaffen kostet da 20 kr kg. Da måtte en jobbe ca 4,5 time for 1 kg kaffe.

I dag koster kaffen ca kr. 60 pr kg, eller ca 1/3 times jobbing.

Kneipbrødet kostet kr. 1.30(Måtte jobbe 3 timer for et brød) Med samme innsats i dag kunne vi betale 50-60 kr. for et brød.

Skulle du kjøpe deg en herreregfrakk, så kostet den i overkant av 20 kr., dvs. 4-5 timers jobb.

Ei dundyne kostet kr.1100. Kostbart for de fleste, med en dagsfortjeneste på 30-40 kroner.

I dag har vi det "pengeløse" samfunnet. Vi bruker stort sett kort. Lønn får vi hver måned fra Nav eller arbeidsgiver, inn på konto.

På 50 tallet hadde vi også litt av det pengeløse samfunnet, men noe annerledes enn i dag. Jeg husker mange handlet "på bok" i butikken. Når en handlet ble varene notert i ei lita bok, som ble oppbevart hos kremern. Betaling skjedde når kunden hadde/fikk penger, noen betalte fast hver måned. Det jeg husker best var at disse bøkene måtte hver kveld legges i brannsikert pengeskap på kontoret. Dette

var viktig, for dette var hva kremern hadde til gode hos kundene til enhver tid. Kremern var på en måte en bank.

Inntrykket var at folk var flinke til å betale. Vi skal huske på at innen jord og skogbruk fikk eierne oppgjør for sine varer et par ganger i året. Høst og midt på sommeren. Da bli disse pengene videreformidlet videre til arbeidstakere som hadde til gode for utført arbeid gjennom året. Noen fikk akonto med sluttoppgjør når sesongen i skogen/fløtinga, eller onna var ferdig.

Derfor var det lite penger i omløp rett etter krigen, og det meste ble brukt til det mest nødvendige, mat og klær. Noen ganger ble kunden med inn på kontoret til far, og skyvedøra gikk igjen. Noen klarte ikke å betale det de skyldte, og måtte dele det opp i avbetalingsrater. Ja noen slapp å betale også. Da fikk boka en strek over framsida, hvor det stod "Oppgjort" med navnet til far under. Kremern var med andre ord en viktig medhjelper for noen, for å klare seg i hverdagen.

En litt artig sak med det å handle på bok. Det var damene som handlet og kara som betalte. Noen mannfolk hadde klar beskjed om kona ikke skulle handle av "unødvendige" ting. Ikke rom for luksus.

Men far hadde god dialog med damene og dette løste de ved at damene kjøpte det de mente de kunne unne seg av litt ekstra på matbordet ("luksusen"), mens far skrev de "lovlige" tingene i boka. Dermed var den saken løst, uten at det ble noe mer diskusjon og kjefting av det i etterkant når boka var gjort opp og studert, når de kom hjem. Luksusen bestod ikke i form av ting, men kanskje en godbit på matbordet i blant. Mannen hadde sikkert spist det uten å merket det.

Ærlighet

Det har vært innbrudd i butikken 1 gang. Da ble ei salongrifle stjålet. Kun denne ene gangen iflg. min far. Jeg husker også en annen historie. En kunde ble observert i naske til seg noe i veska, uten og betale. Far syntes dette var leit, og ville helst ikke gjøre noe ut av dette. Dette var Ingvar, som var handelsbetjent den gang ikke enig i. Han foreslo at den varen som var tatt, ble anført på en lapp, med kundens navn. Når kunden kom i butikken neste gang, minnet Ingvar kunden om at han hadde en ubetalt lapp på en vare liggende i skuffen. Kunden betalte og saken var "ute av verden", til alles beste.

Far hadde for vane når butikkdøra var stengt for dagen å gå gjennom "undergangen" i bua. Her lå sekker med mjøl, sukker, gjødsel m.m., stablet og ulåst. Far bukta alltid handelsfrakk (Fleksnesfrakk) Han tok blyanten opp av brystlomma på frakken og merket de 2 øverste sekkene i hver ranke. Neste morgen sjekket han alltid rankene med sekker, om kryssene var på de øverste sekkene. Som nevnt, det ble aldri stjålet noe. Hofoss har alltid vært en trygg plass å bo på. En annen liten sak. Min far brukte alltid lagerfrakk. Han gikk også alltid med slips. Ja han brukte slips på elgjakt også.

Andre varer

Som nevnt tidligere, gikk det meste av det en tjente med til å kjøpe mat. Men utover på 50-60tallet kom andre ting på markedet og folk fikk også mer penger om hender. Men ting som klokke, sykkel, vaskemaskin, moped og lignende, var kostbare saker, og ble ofte kjøpt på avbetaling. Far kjøpte og solgte det meste i butikken. En av fordelene for Hofossingene, var at far kjøpte mange av samme ting

i "slengen", noe som gav en god pris til de som kjøpte. Men som kremer regner jeg med at han også tjente litt på det....

Husker en del oss unga på Hofoss fikk sykler når vi skulle begynne på skolen. Stor stas når de ble levert på butikken. Min var en grønn DBS, og det var flere som også fikk sykkel samtidig.

På slutten 50 tallet ble det også solgt mange mopeder av merket TEMPO. Husker Arne Nytorpet fra Mengkroken kom å hentet sin nyinnkjøpte moped. Moped hadde han aldri kjørt, spennende var det når han dro, men hjem kom han. Godt det var liten trafikk.

Av andre ting jeg husker, var vaskemaskinen Evalett, et stort fremskritt for husmødrene på Hofoss.

En annen ny oppfinnesle var fryseriet. I dag har alle en fryser hjemme. Slik var det ikke etter krigen. På 50tallet dukket fryseriene opp rundt en del butikker. På Hofoss kom det i 1956. Et lite hus med ca. 100 forskjellige boxer. Kundene leide en boks eller 2 og fikk adgang til huset via en nøkkel. Et stort fremskritt. Det var også slike fryseri på Hokåsen og Roverud kan jeg huske.

Husker den første gressklipperen på Hofoss. Elida Lunder(hun var søster til tidligere kjøpmann Axel Larsen). I Nerbuen hadde de fin hage med grusganger, blomster og frukttrær. Klipperen var tung å skyve, kan jeg huske, og det tok litt tid før bakken ble trimmet, til det vi i dag kaller plen. Etter hvert fikk jeg fast jobb med å klippe hagen til Elida. 1 kr. var lønna jeg fikk.

En annen liten historie fra butikktrappa, vedrørende tekniske ting. TV-en var et nytt vidunder. Norge begynte prøvesendinger på slutten av 50 tallet. Svenskene var litt foran oss. Henry Strand hadde kjøpt en lite TV i Sverige og kom til Hofoss og skulle prøve dette. TV ble satt på butikktrappa, med skjøtledning fra butikken. Flere stod rund TV for å se. Men det kom ingen bilder. Hva med antenne.? Henry inn i verkstedet på låven og kom ut med ei grip. Resultatet ble mislykket, men opplevelsen var artig.

Telefon

Ikke alle hadde telefon på den tida. I dag har alle her en telefon i lomma. Hofoss hadde telefon tidlig. I flg en gammel telefonkatalog hadde Ingeniør SkaareBotner på Hokåsen den første telefon i bygda, og hadde tlfnr 1. Oliver Noer hadde nr 2, nr 3 hadde Sigvart Fladberget i Sørroa og Hofossbutikke nr. 4. De samme nr har fulgt abonnentene opp gjennom åra, men i dag er det første nr de fikk, plassert bakerst hos de samme abonnentene.

Her har det vært en stor utvikling. Vi skal også huske på at det var dyrt å ringe på den tida.

En rikstelefon samtale på 10 min koste i 1955 kr. 22 (En halv dagsfortjeneste)

1960 kr. 7.30

2013 kr. 2.30 (Jobbe under et halvt minutt i dag)

Posten

Allerede i august 1873 søkte Brandval herredsstyre om opprettelse av poståpneri på Hofoss "af hensyn til Finskoven som har 800a1000indvaanere og som have en Veilengde af 2til 4 mile til nærmeste Postaabnen".

Søknaden ble gjentatt i 1874,1885,1890, og 1905 og først da ble den innvilget. Det ser ut til at det har vært vekslet mellom brevhus og poståpneri på Hofoss helt fram til 1942. Nytt brevhus ble opprettet på Hofoss 15.11.1943 og varte helt fram til 1. juli 1972. Det har vært postvirksomhet på Hofoss i 68 år.

Jeg har selv stemplet og sortert mye post til "Hofossingene" som smågutt.

I 1969 fikk Hofoss eget postnr: 2253.

Ekstra inntekter

På 50-60tallet var det stor aktivitet på høsten i forbindelse med bærsanking. Mest tyttebær men også blåbær. Bære ble levert både rensset og urensset, mest urensset etter hvert. Mange benyttet seg av dette, noe som gav en kjærkommen ekstraintekt. Far var storkjøper av bær og det var ikke få tonn som ble omsatt hvert år. Olaf Andersen var mye med som sjauer i denne perioden. Bæra ble solgt til Bærggren på Kongsvinger eller kjørt og solgt på torget til Oslo. Det gikk også stor lass til foredlingsfabrikkene på Vestlandet.

Bæra ble plukket for hånd, men mest med bærsankere. En sanker som ble kalt "Buldoseren" var populær og meget effektiv. Noen kom med bæra til butikken, men det meste ble hentet med bil og veid opp i 25 kg "brukte fiskekasser". Jeg har bæret og veid opp mye bær.

Når bæra ble veid opp, var det alltid kontant oppgjør.

Bærsanking var god ekstraintekt for mange. Terje Hagen kan fortelle at han husker at det ble bet kr. 1.15 for 1 kg urensset tyttebær i 1951. Med en daglønn på 30 kr, kunne en oppnå like mye ved å plukke 3-4 bøtter med bær. Selv de som drev som skogsarbeide, tjente mer på bærsanking enn tradisjonelt arbeide. Derfor tok mange seg fri fra den vanlige jobben i bærtida.

Når folk tjente 3-4 kr timen, ville det tilsvare en pris på 60/70 kr kg i dag. Da hadde kanskje vi plukket bær også. Nå kjøper vi bæra på torget eller i butikken. Husker en plass på Finnskogren hvor en familie plukket flere tonn med bær, og av det kjøpte de seg ny bil.

Omsetning av bær varte helt opp til midten av 70 tallet. Også da gav det god fortjeneste i å plukke bær. Sigmund Engdal kan fortelle at hjemme hos han plukket de bær for 12-15 000 kr. på den tida. Det tilsvarte 1/3 årslønn for en fagarbeider. Når det også var mulig tjene en del av dette skattefritt, var det god ekstraintekt for mange.

Varerute

Far kjørte hver uke varer ut til kundene i ei fast rute. Før butikken i Sørroa(1956) kom, var det fast varerute dit. Terje Hagen forteller at han kjørte varer til Sørroa en gang i uka.

Ellers hadde far fast rute på Finnskogen. Hver fredag etter at butikken var stengt startet ruta fra Hofoss-Aaflostranda-Bergeseta. Homsjøryen. Høgberget, Mengkroken, og rute ble avsluttet i Sørroa. Dette holdt han på med i alle år så lenge han drev butikken. Jeg har vært med på mange turer. Telt alle svingene fra Hofoss til Mengkroken har jeg også gjort, 202 svinger tror jeg det var.

Til en del plasser som Østvold, Buberget, Vais, Raisky og Lystadberget, ble det kjørt ekstarturer. Bilen var full av varer like før snøen la seg. Alt måtte til gards før vegen ble "attnødd. "Den samme turen ble gjort på våren. Husker spesielt turene til Lystadberget. Alltid stor stas å være med dit. Når kremern kom med forsyninger, vanket det alltid stor oppdekking i stua. Det likte også en smågutt. Oppdekkingen var hjemlaget mat og av beste kvalitet.

Når varene ble levert, ble handleliste for neste gang levert. Når telefonnettet ble utbygd, ble varene også bestilt pr telefon. En del av forsyningene var parafin til parafinlampa. Strømmen kom ikke før på midten av 60tallet på deler av Finnskogen.

Avslutning

Tror jeg skal avslutte her. Utviklingen om hva framtida vil by på, vet ingen av oss. Av tida som er passert, er noe nedtegnet og noe fortalt. I dag står vi i et nedlagt fjøs. Husker både sau og ku her. Dette var mitt lille bidrag til å ta vare på noe av historien på Hofoss. De som opplever at "gamle folk" stadig gjentar sin historie, blir ofte avbrutt med, dette har vi hørt før. Noen ganger sikkert nødvendig. Men husk, "En historie som blir fortalt, den blir ikke helt glemt. Den som ikke blir fortalt, får vi aldri vite noe om". Kanskje du skal begynne notere ned historie fra ditt liv, slik at våre etterkommere kan ha glede av det? Lykke til!

Thor Olsen f 1946